

Рейтинговий звіт BEUR 003-006 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	АКБ «Європейський»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	07.07.2006
Дата оновлення:	24.12.2008
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB-
Прогноз рейтингу:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АКБ «Європейський» за 2006-2007 роки та 9 місяців 2008 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим Банком, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Історія кредитного рейтингу

Дата	07.07.2006	28.12.2006	30.03.07	21.06.07	27.12.07	03.06.08	24.12.08
Рівень рейтингу	uaBB+	uaBB+	uaBB+	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-
Прогноз	стабільний	стабільний	позитивний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу	підвищення	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Основні показники

Показник	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08
Актив, млн. грн.	69,32	250,83	406,41	655,18	1 450,25	1 623,27	1 721,94	1 871,64
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, тис. грн.	61,23	203,69	320,48	544,48	1 160,33	1 227,90	1 362,96	1 538,79
Депозити, тис. грн.	32,18	163,75	206,80	367,44	1 002,22	1 012,29	1 049,28	1 166,23
Власний капітал, тис. грн.	19,22	49,52	58,04	95,72	133,71	135,55	322,56	326,05
Доходи, тис. грн.	5,98	30,75	59,21	76,08	162,90	66,70	134,19	213,37
Витрати, тис. грн.	4,72	30,16	50,66	68,40	154,87	64,85	129,18	204,86
Прибуток до сплати податку	1,29	0,86	8,89	8,87	9,68	1,95	5,67	9,65
Чистий прибуток	1,26	0,59	8,55	7,68	8,03	1,84	5,01	8,51
Доходність активів (ROA),%	1,82	0,23	2,10	1,17	0,55	-	-	-
Доходність капіталу (ROE),%	6,57	1,19	14,74	8,02	6,01	-	-	-

Рівень кредитного рейтингу АКБ «Європейський» підтримується:

- покращенням показників капіталізації;
- прийнятними для банківської системи фінансовими показниками, які характеризують основні аспекти діяльності.

Рівень кредитного рейтингу АКБ «Європейський» обмежується:

- концентрацію ресурсної бази за основними кредиторами, що обмежує фінансову гнучкість Банку;
- схильністю Банку до кредитних та інвестиційних ризиків, а також підвищеними операційними ризиками у результаті проведення процесу реорганізації та зміни внутрішньої організаційної структури;
- посиленням впливу зовнішніх чинників на фінансовий ринок та очікуване зниження ділової активності у окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення платоспроможності основних клієнтів та негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію банківської установи.

Резюме

Світова фінансова криза та спад в окремих секторах в економіці в поточному році суттєво посилили свій вплив на банківську систему України. З проблемою ліквідності в першу чергу зіштовхнулись банківські установи, які працюють з масовим клієнтськими сегментом. Враховуючи ситуацію, яка склалася на фінансовому ринку, регулятор суттєво збільшив рефінансування банківських установ для підтримання їх ліквідності, а також ввів обмеження на дострокове виконання зобов'язань банками (у IV кварталі 2008 року). Після буму продажів банківських установ іноземним інвесторам у попередніх роках, у поточному році кількість угод з продажу банків суттєво знизилась, а у III кварталі, навіть ухвалені раніше угоди щодо залучення іноземних інвесторів, завершено не було. Незважаючи на проблеми із ліквідністю в банківській системі протягом аналізованого періоду не зросла кількість ліквідованих банків.

Структура активно-пасивної бази банків за аналізований період значних змін не зазнала, хоча темпи зростання знизилися за усіма основними статтями. Необхідність підтримання прийнятної доходності в умовах збільшення вартості ресурсів зумовила часткове перерозміщення банками коштів із високоліквідних активів у доходні. Зростання вартості ресурсної бази також призвело до підвищення ставок за банківськими кредитами (у тому числі діючими), і як результат – до зниження платоспроможного попиту на банківські продукти, що негативно відбилося на динаміці зростання активних операцій. При цьому, банківські кредити все ще залишалися основним джерелом фінансування діяльності для ряду компаній різних секторів економіки. Кредитування підприємств у великих обсягах призвело до збільшення значень нормативів кредитних ризиків. У структурі кредитних портфелів банків зберігається суттєва галузева концентрація та низька диверсифікація їх за окремими позичальниками при значній питомій вазі валютних кредитів. Зниження платоспроможності окремих позичальників спричинило зростання обсягу проблемних кредитів, темп приросту яких у окремих галузях значно перевищив темп зростання кредитних портфелів. На кінець III кварталу 2008 року питома вага неробочих кредитів загалом не перевищувала 3%, проте в умовах поглиблення кризових явищ в економіці ми очікуємо суттєве погіршення якості активів банківської системи. Протягом III кварталу 2008 року збереглись на попередньому рівні основні показники, які характеризують ефективність діяльності банків. Кількість збиткових банків склала 5. Погіршення якості активів може сприяти зростанню рівня резервів за активними операціями банківських установ, і відповідно – спричинити зниження фінансових результатів. Адміністративні витрати банки, скоріше за все, будуть оптимізувати.

Рейтингове агентство не виключає загострення проблем з ліквідністю у ряду банківських установ, що може в подальшому зумовити консолідацію системи. Разом з цим, ми очікуємо посилення регуляторного впливу на банківський сектор.

У 2007 році було змінено юридичну адресу та проведено реорганізацію внутрішньої організаційної структури (ліквідовано філії, а відділення закріплено на балансі Головного банку). Станом на 01.10.08 р. Банк посідав 18 позицію у III групі банків за обсягом чистих активів у ренкінгу НБУ.

Головний офіс та 44 територіальні підрозділи АКБ «Європейський» обслуговували понад 20 тисяч клієнтів різних категорій. Банк активно розвиває картковий бізнес, який проте наразі виконує переважно іміджеву функцію. Протягом аналізованого періоду АКБ «Європейський» продовжував нарощувати клієнтську базу за юридичними та фізичними особами, у тому числі за рахунок реалізації кредитних та депозитних програм. Подальше зростання кількості клієнтів за умови їх диверсифікації за основними програмами в подальшому може посилити фінансову гнучкість та конкурентні позиції банківської установи на ринку фінансових послуг.

Контролюючими органами було проведено ряд перевірок діяльності Банку та його структурних підрозділів, проте значних порушень не виявлено. Банком проводиться претензійно-позовна робота з повернення проблемної заборгованості, при цьому, переважну частину позовів у II та III кварталах поточного року було вирішено на користь АКБ «Європейський». АКБ «Європейський» є також учасником судових позовів, вирішення яких на користь позивачів може спричинити додаткові витрати Банку (понад 2 млн. грн.). Обсяг операцій з пов'язаними особами є незначним, проте значним залишається обсяг технічних кредитів (під заставу депозитів) міноритарним акціонерам, які не несуть кредитного ризику для Банку.

Після реєстрації НБУ додаткової емісії акцій АКБ «Європейський», сплачений статутний капітал Банку зріс на 200 млн. грн., а у структурі основних акціонерів відбулися перегрупування: акції власника істотної участі було реалізовано іншим учасникам, та станом на 01.10.08 р. загальна участь у капіталі АКБ «Європейський» жодного із акціонерів не перевищувала 10%.

АКБ «Європейський» дотримується економічних нормативів. Після реєстрації НБУ додаткової емісії акцій, суттєво зросли значення нормативів адекватності капіталу за одночасного зниження значень нормативів кредитних ризиків, інвестування та операцій з інсайдерами. Значення нормативів ліквідності є стабільно високими. За більшістю економічних нормативів АКБ «Європейський» має значний запас відхилень.

Зростання капіталу Банку відбулося також за рахунок результатів діяльності, а його структура покращилася: суттєво зросла питома вага складових капіталу I рівня – статутного фонду (за рахунок додаткової емісії) та резервного фонду, який у II кварталі було збільшено за рахунок прибутку минулих років. Одночасно Банком проведено уцінку раніше дооцінених основних засобів, у результаті чого з капіталу було вилучено результати переоцінки. Враховуючи негативні тенденції, які склалися на фінансовому ринку та в інших сегментах економіки, подальший розвиток банківської установи потребуватиме значних впливів з боку учасників Банку.

Протягом аналізованого періоду АКБ «Європейський» було залучено значний обсяг коштів окремих клієнтів, та інших банків (останніх – переважно на умовах SWAP та під забезпечення кредитів), а також викуплено облігації власної емісії. Зменшився також обсяг інших пасивів, за рахунок поповнення статутного фонду Банку коштами учасників, які раніше там обліковувалися.

Якість ресурсної бази АКБ «Європейський» суттєвих змін не зазнала. Так, у ресурсах зберігається суттєва концентрація коштів за окремими кредиторами та низька питома вага онкольних коштів у клієнтських ресурсах; зростання коштів інших банків відбулося за рахунок двосторонніх операцій у різних валютах (SWAP), а обсяг коштів НБУ є незначним. Негативно на якість ресурсної бази наразі впливає суттєве зниження ліквідності на фінансовому ринку та зростання рівня недовіри до банківської системи в цілому, що, при значній залежності пасивів АКБ «Європейський» від коштів фізичних осіб, може чинити значний тиск на ліквідність банківської установи.

Залучені до статутного фонду кошти та інші ресурси у II та III кварталі поточного року АКБ «Європейський» спрямував у доходні активи (міжбанківські кредити та кредитний портфель фізичним особам і суб'єктам господарювання), що загалом зумовило зростання чистих активів банківської установи на 248,37 млн. грн. У активах незначною залишається питома вага неробочих активів (менше 8%), що свідчить про розміщення власних та залучених коштів переважно у кредитно-інвестиційний портфель.

На фоні посилення кризових явищ на фінансових ринках та в окремих секторах економіки, за аналізований період зріс обсяг проблемної заборгованості клієнтів, що в подальшому може чинити суттєвий тиск на ліквідність та ефективність діяльності АКБ «Європейський». За вказаний період посилились окремі ризики, пов'язані із активними операціями Банку. Так, зростання кредитного ризику було зумовлено погіршенням загальноекономічної ситуації в країні, що спричинило збільшення обсягу проблемної заборгованості суб'єктів господарювання та фізичних осіб; зростання ринкових та інвестиційних ризиків було зумовлено нарощенням обсягу міжбанківських операцій за одночасного зниження обсягу високоліквідних активів; значні операційні ризики зумовлені проведенням реорганізації внутрішньої структури за одночасного розширення територіальної присутності, що може спричинити тимчасове послаблення внутрішнього контролю за активними операціями АКБ «Європейський».

При цьому більшість фінансових показників, які характеризують якість активів АКБ «Європейський», перебувають на прийнятному для банківської системи рівні. Це стосується достатньої якості робочих активів (питома вага негативно класифікованих активів є незначною, при цьому банк має відповідну матеріально-технічну базу для проведення банківських операцій), обсягу доходних та високоліквідних активів, а також рівня проблемної заборгованості, вексельних кредитів та цінних паперів (є основним чинником ринкового ризику для банківської установи), що має тенденцію до зниження.

Загальне зниження ліквідності на фінансовому ринку негативно вплинуло на ліквідність АКБ «Європейський», та змусило Банк звернутися за фінансуванням до регулятора. При цьому, Банк не порушував нормативи ліквідності та має помірно збалансовані активи та пасиви за строками до погашення. Негативний вплив на ліквідність АКБ «Європейський» зберегли низька диверсифікація залучених ресурсів та розміщених коштів за окремими контрагентами, а також незначний обсяг вільних активів вторинної ліквідності (основні засоби, високоліквідні

державні цінні папери), які можуть бути конвертовані у високоліквідні активи без значних втрат.

Доходи та витрати АКБ «Європейський» зростали, проте інтенсивне розширення регіональної мережі спричинило значне погіршення показників ефективності діяльності. Загалом діяльність АКБ «Європейський» є прибутковою. Ефективність діяльності АКБ «Європейський» є помірною, проте здатність Банку самостійно генерувати капітал обмежується низькою прибутковістю.

В аналізованому періоді спостерігалися відхилення від запланованих показників та коригування окремих нефінансових показників. Плани розвитку можуть коригуватися.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АКБ «Європейський» підтверджено на рівні «uaBBB-», прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

**Начальник відділу рейтингів фінансових
установ**

А.М.Коноплястий

Відповідальний аналітик

В.О. Шулик

Додатки

Дані Балансу АКБ «Європейський», млн. грн.

	01.01.2004	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	4,17	10,77	23,59	25,04	38,67	44,15	51,42	46,59
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти в інших банках	9,06	26,29	67,23	176,80	298,40	396,57	448,57	509,36
Кредити клієнтам	50,74	175,07	250,27	385,08	973,79	1 079,47	1 129,39	1 229,57
Цінні папери	9,62	25,12	34,03	22,15	40,12	36,90	37,27	36,49
Довгострокові вкладення	0,61	18,95	32,90	72,74	76,27	76,32	59,69	59,76
Нараховані доходи	0,81	1,87	6,45	3,25	7,96	16,61	19,70	22,30
Резерви	-7,75	-21,17	-32,69	-34,79	-28,70	-34,73	-36,13	-39,42
Інші активи	2,05	13,93	24,62	4,91	43,75	7,99	12,03	6,99
Разом активів	69,32	250,83	406,41	655,18	1 450,25	1 623,27	1 721,94	1 871,64
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,50
Кошти банків	0,00	32,65	130,00	170,40	257,05	165,53	324,29	352,67
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	20,70	22,26	16,79	39,53
Кошти суб'єктів господарювання	31,78	121,70	135,76	209,57	546,40	484,42	474,91	515,14
Кошти фізичних осіб	0,40	42,05	71,04	157,86	435,12	505,61	557,58	611,56
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	3,31	3,31	3,31	12,78	4,47	4,47	4,47	2,26
Субординований борг	1,00	1,00	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нараховані витрати	0,01	0,27	1,64	6,63	11,98	12,76	15,37	13,88
Інші зобов'язання	13,60	0,34	3,62	2,21	40,82	292,66	5,97	4,05
Разом зобов'язань	50,09	201,31	348,36	559,46	1 316,54	1 487,71	1 399,38	1 545,58
Сплачений статутний капітал	13,42	27,00	27,00	57,00	87,00	87,00	287,00	287,00
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	3,76	3,83	3,86	7,86	11,86	11,86	15,86	15,86
Результат минулих років	0,77	2,56	2,50	7,02	10,69	18,72	14,69	14,69
Результати переоцінки	0,00	16,13	16,13	16,16	16,14	16,13	0,00	0,00
Фінансовий результат поточного року	1,26	0,00	8,55	7,68	8,03	1,84	5,01	8,51
Всього власний капітал	19,22	49,52	58,04	95,72	133,71	135,55	322,56	326,05

Дані звіту про фінансові результати АКБ «Європейський», млн. грн.

Показники	2003	2004	2005	2006	3 міс .2007	6 міс .2007	9 міс .2007	2007	3 міс .2008	6 міс .2008	9 міс .2008
Доходи											
Процентні доходи	3,64	24,73	38,10	58,77	19,47	40,63	68,61	106,88	49,92	108,21	173,33
Комісійні доходи	2,27	3,11	3,24	3,40	2,44	8,26	21,28	34,27	11,61	17,42	25,67
Результат від торговельних операцій	0,04	1,72	1,25	9,91	0,18	0,95	3,35	6,97	2,42	4,87	9,52
Інші операційні доходи	0,02	1,20	16,60	3,93	0,55	6,71	10,91	14,56	2,73	3,63	4,78
Інші доходи	0,00	0,00	0,02	0,06	0,05	0,20	0,22	0,23	0,02	0,05	0,07
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Непередбачені доходи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього доходів	5,98	30,75	59,21	76,08	22,70	56,75	104,36	162,90	66,70	134,19	213,37
Витрати											
Процентні витрати	0,30	9,40	23,94	37,72	15,46	31,48	51,73	78,14	36,67	76,07	120,71
Комісійні витрати	0,05	0,34	0,39	4,08	0,71	3,82	11,32	18,41	3,18	4,80	7,42
Інші операційні витрати	0,31	2,57	1,97	5,90	2,75	5,62	8,90	11,96	3,11	6,40	10,36
Загальні адміністративні витрати	1,02	4,10	6,17	18,81	9,71	21,94	34,48	50,93	15,74	33,77	54,06
Відрахування в резерви	3,01	13,48	17,85	0,70	-7,26	-10,24	-9,47	-6,22	6,03	7,48	11,16
Непередбачені витрати	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Податок на прибуток	0,03	0,27	0,34	1,19	0,07	0,44	0,69	1,65	0,11	0,66	1,14
Всього витрат	4,72	30,16	50,66	68,40	21,45	53,05	97,65	154,87	64,85	129,18	204,86
Фінансовий результат поточного року	1,26	0,59	8,55	7,68	1,25	3,69	6,71	8,03	1,84	5,01	8,51